

Nr 322.

Av herr **Flyg m. fl.**, om anslag till understöd åt mindre bemedlade, vilka göra för arbetsprocessen och landet nyttiga uppfinningar.

År 1906 gjorde stenarbetaren Axel Svensson i Emmaboda en uppfinning av ett verktyg, som sedan snabbt fick en mycket stor användning och betydelse, särskilt inom blockstensindustrien. Genom ifrågavarande verktygs, den s. k. "remnaren", användande kan man på ett helt tillförlitligt sätt förutbestämma bergblockets remning i önskad riktning. Det först borrade runda språnghålet omformas genom "remnarens" användning i oval form. Härigenom förstoras de ytor, på vilka sprängämnet verkar, och blocket tvingas att remna i önskad riktning. Fördelen av att på detta sätt kunna behandla och tillvarataga det värdefulla material, som den svenska blockstensgraniten utgör, är uppenbar. Mängden av skrotsten minskas väsentligt, och man kan genom mindre och lättare arbete uppnå bättre resultat än vad som var möjligt före "remnarens" uppfinnande. Man torde alltså kunna säga, att herr Axel Svenssons uppfinning ej blott varit av stort värde för blockstensindustrien utan att den även varit av betydelse ur allmän nationalekonomisk synpunkt. Ett flertal intyg från sakkunnigt folk, vilka jag avser att överlämna direkt till det utskott, som får prövningen av denna motion sig förelagd, bevisar klart riktigheten av vad ovan sagts.

Uppfinnaren, herr Svensson, fick aldrig någon personlig favör av sin uppfinning. Han sökte ej patent på densamma utan begynte direkt att använda den i sitt arbete. Därefter spred sig kändedomen om verktyget, så att det nu är allmänt använt samt anses såsom outhärligt.

Sedan ett tiotal år lider herr Axel Svensson av kronisk ledgångsreumatism samt är nu och för framtiden oförmögen att försörja sig själv. Han gjorde för ett par år sedan en framställning till socialdepartementet om en statlig ersättning i form av en gratifikation. Hans ansökan avstyrktes av kommerskollegium, som bl. a. hänvisade till att några medel för dylikt ändamål icke existerade.

I detta avseende synes det oss att riksdagens ingripande bör kunna ske. Den man, vars sak här förts på tal, är ej ensam om att såsom duktig och intresserad yrkesarbetare ha gjort en uppfinning, vilken sedan fått stor praktisk och ekonomisk betydelse för vederbörande produktionsgren. Dessa människor får endast sällan någon direkt glädje eller ersättning för sin insats. Borde det ej finnas en mindre fond, ur vilken efter prövning av varje fall en engångsersättning eller ett anslag per år kom dylika arbetets föregångsmän till del? Enligt vår mening borde riksdagen fatta ett sådant beslut, att statsmakterna bereddes möjlighet att, då så anses önskvärt och berättigat, bevisa samhällets erkänsla för en utförd nyttig arbetsinsats.

Med hänvisning till vad ovan anförts samt återopande de intyg, som i här berörda fall omnämnts, hemställes,

att riksdagen måtte besluta att på socialdepartementets stat upptaga ett förslagsanslag å kronor 50,000, att efter departementets prövning användas för antingen engångsanslag eller årlig ersättning till mindre bemedlade, vilka göra för arbetsprocessen och landet nyttiga uppfinningar.

Nils Flyg.

Aug. Spångberg.

K. Kålbom.

Viktor Herou.

Arv. Olsson.

Verner Karlsson.